

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2026-669

16.6.2026

Statens Pensjonskasse

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Astma – hundeallergi – psykiske plager – konstateringstidspunkt – årsakssammenheng – yfl. §§ 5 og 11 første ledd bokstav b.

Forsikrede var omfattet av yrkesskadeforsikring fra 10.9.07. Før dette hadde hun psykiske plager og fått påvist hundeallergi. Forsikrede ble flyttet til en annen arbeidsplass rundt 2010-2011. Gjennom 2014 og 2015 utviklet forsikrede astmatiske plager. I 2016 hadde forsikrede en allergisk reaksjon pga. hund på arbeidsplassen. Plagene fortsatte. Forsikrede fremmet krav i 2017. Foretaket avslo krav under henvisning til at konstateringstidspunktet var 2006, som var første gang hundeallergi ble notert. Nav godkjente i 2021 forsikredes astma som følge av eksponering for hundeallergener som yrkesskade. Sykdomsbilde ble senere vurdert av en rekke ulike spesialister og leger. Saken reiste spørsmål om det forelå en yrkessykdom, herunder om konstateringstidspunktet er i foretakets ansvarsperiode. I så tilfelle om det forelå årsakssammenheng mellom yrkessykdommen og forsikredes helseplager samt økonomiske tap. Nemnda bemerket at saken reiste bevismessige spørsmål som ikke egnet seg for nemndas rent skriftlige saksbehandling. Nemnda avviste saken.

Saksfremstilling

Forsikrede var omfattet av yrkesskadeforsikring fra 10.9.07. Før dette hadde hun psykiske plager og fått påvist hundeallergi. Forsikrede ble flyttet til en annen arbeidsplass rundt 2010-2011, hvor det var hund i arbeidsgivers lokaler. Gjennom 2014 og 2015 utviklet forsikrede astmatiske plager. I 2016 hadde forsikrede en allergisk reaksjon pga. hund på arbeidsplassen.

Forsikrede fremmet krav i 2017 som følge av eksponering av hund på arbeidsplassen over flere år. Foretaket avslo krav under henvisning til at konstateringstidspunktet var 2006, som var første gang hundeallergi ble notert.

Rådgivende lege i Nav vurderte saken flere ganger. I 2018 uttalte legen at eksponering for hundeallergener kan utløse anfall dersom man har allergisk astma, men at det er usikkert om eksponering kunne medføre økt risiko for å utvikle astma. Nav avslo i 2018 å godkjenne astma som yrkessykdom. Trygderetten, satt med juridisk og medisinsk kyndig medlem, kom i 2021 til at astmaen måtte godkjennes som yrkessykdom. Retten fant det klart at forsikredes sykdomsbilde var karakteristisk og i samsvar med det hundeallergeneksponering kan framkalle, at det forelå rimelig sammenheng mellom eksponering og sykdomsbilde, at symptomene hadde oppstått i rimelig tid etter påvirkningen, og at det ikke var mer sannsynlig at annen sykdom eller påvirkning var årsak til astmaen.

Nav godkjente deretter astma som yrkessykdom, med skadetidspunkt satt til mai 2014. NAV godkjente i juni 2023 blandet angst og depressiv lidelse som følgelidelse til astma, og i desember 2023 ble det lagt til grunn at 100 % av redusert arbeidsevne skyldtes godkjent yrkesskade.

Sykdomsbildet er vurdert av en rekke ulike spesialister og leger. De har konkludert ulikt på spørsmålet om det foreligger en yrkesrelatert astma. Foretakets rådgivende lege uttalte at mest sannsynlig ville forsikrede uansett ha utviklet allergisk astma, eksponeringen på arbeidsplassen tenkt borte. Forsikredes fastlege, spesialist i allmennmedisin med sideutdanning i lungesykdommer og astma, utarbeidet i 2025 en lengre erklæring, der den medisinske utviklingen av helsetilstanden ble gjennomgått. Erklæringen konkluderte med årsakssammenheng mellom eksponering i arbeid og senere plager.

Forsikrede har fremlagt en rekke dokumenter og artikler, herunder artikkel fra Astma og allergiforbundet om «pelsdyrallergi og pelsdyr på arbeidsplassen».

Forsikrede har i det vesentlige anført at hun har krav på erstatning som følge av påført yrkessykdom, samt psykisk følgeskade. Trygderetten har godkjent astma bronkiale som yrkessykdom. Videre har Nav er godkjent psykisk følgelidelse som yrkesrelatert, og innvilget ménerstatning basert på 45 % varig medisinsk invaliditet så langt, samt 100 % arbeidsavklaringspenger med yrkesskadefordeler.

Foretakets avslag bestrides som feil og urimelig, og det anføres at foretaket er bundet av Nav's vurderinger av saken. Fastlegen, som har fulgt forsikrede tett og har særskilt kompetanse innen lungesykdommer og astma, har konkludert med at astmaen er arbeidsrelatert. Denne vurderingen støttes av flere behandlende spesialister og arbeidsmedisinsk dokumentasjon som bekrefter at sykdommen er av allergisk art og omfattes av yrkessykdomsforskriften bokstav B og E. Det understrekes at sykdommen først ble konstatert i 2014 og ikke må forveksles med tidligere allergiplager, jf. erklæring fra ØNH-spesialist av 7.12.12.

Forsikrede var over tid utsatt for eksponering for hundeallergener i arbeidsmiljøet, både fra private hunder og servicehund innført på arbeidsplassen oktober 2013. Arbeidsgiver sørget ikke for tilstrekkelig tilrettelegging. Dette er strid med arbeidsmiljøloven § 3-2, og støttes av dokumentasjon fra fagforening og Likestillings- og diskrimineringsombudet. Forsikrede omfattes dessuten av Hovedtariffavtalen i staten § 24, som gir særskilt vern ved yrkessykdom.

SPKs avslag bygger på feil faktum, mangelfull utredning og en medisinsk vurdering med begrenset bevisverdi. Det vises til et samlet og konsistent medisinsk bevisbilde fra behandlende lege og flere spesialister som klart understøtter arbeidsrelatert årsakssammenheng. Eksponeringen er dokumentert gjennom arbeidsgivers egen skademelding og SPKs notat av 23.5.17. Det er flere offentlige vedtak som støtter forsikredes sak, herunder Trygderettens kjennelse av 21.5.21, Nav's godkjenning av yrkesastma i august 2021 og Nav's vedtak fra desember 2023 om 100 % yrkesskadegrad for det samlede yrkessykdomsbildet.

Vilkårene for yrkessykdom er oppfylt, og det foreligger årsakssammenheng. SPK har ikke sannsynliggjort noen mer nærliggende alternativ årsak. Rådgivende medisinske lege sin vurdering kan ikke vektlegges fordi den er utført uten pasientkontakt, uten dialog med behandlende lege og på grunnlag av ufullstendig journalmateriale. Vurderingen reiser kun teoretisk tvil uten å etablere et konkret alternativt årsaksforhold eller forklare hvorfor behandlende leger og spesialister skal tillegges mindre vekt.

Foretakets saksbehandling er kritikkverdig og i strid med grunnleggende forvaltningsprinsipper, herunder forvaltningsloven samt EMK artikkel 6 og 13. Foretakets fremstilling av forsikrede strider med likestillings- og diskrimineringslovgivningen og EMK artikkel 8.

Dersom saken ikke kan avgjøres i nemnda, kreves det at foretaket dekker kostnader til videre prosess med henvisning til HTA, YFL, folketrygdloven, forvaltningsloven og EMK.

Forsikrede har videre vist til følgende dommer/ kjennelser: HR-2020-2285-A, Rt-1998-656, Rt-2000-415, HR-2023-2433-A, Rt-2015-1388, HR-2011-1924-A, TRR-2003-420.

Foretaket har i det vesentlige anført at forsikrede ikke har krav på erstatning. Konstateringstidspunktet er ikke i perioden foretaket var ansvarlig, jf. at det allerede i 2006 er notert om hundeallergi, og foretaket er alene av den grunn ikke ansvarlig, jf. Yfl. § 5. Foretakets ansvarsperiode startet 1.9.07.

Videre anføres at forsikrede ikke har sannsynliggjort at det foreligger en yrkessykdom på yrkessykdomslisten. Astma er i seg selv ikke omfattet av yrkessykdomsforskriften, det kreves en allergisk komponent. Det er heller ikke sannsynliggjort årsakssammenheng mellom den anførte påvirkningen av hund på arbeidsplassen og senere astmaplager. Det er forsikrede som har bevisbyrden for faktisk og rettslig årsakssammenheng, jf. HR-2012-2348, TSAFO-2012 -74570, samt HR-2023-2433. I de fleste tilfeller kan man ikke påpeke på en enkelt årsak til utvikling av astma og allergi. Foretaket er ikke bundet av Nav's vurderinger.

Det er ikke foretatt målinger av hundeallergener på arbeidsplassen og eksponeringen er derfor usikker. Foretaket viser i den forbindelse til at det foreligger en uttalelse fra bedriftshelsetjenesten om at risiko for spredning gjennom ventilasjonsanlegg er svært lav.

Det er en svakhet ved de spesialisterklæringene som foreligger at de ser ut til å se bort fra forsikredes tidligere psykiske og fysiske plager, og det er ikke gjort noen vurdering av alternative årsaker. Det må vektlegges at rådgivende lege har vurdert at det ikke er sannsynliggjort årsakssammenheng.

Videre anfører foretaket at forsikrede ikke har sannsynliggjort noe økonomisk tap. I den anførte perioden har fravær fra arbeid vært begrunnet i andre helseplager enn astma.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder om det foreligger en yrkessykdom, jf. yfl. § 11 bokstav b, herunder om konstateringstidspunktet er i foretakets ansvarsperiode. I så tilfelle reiser saken spørsmål om foreligger årsakssammenheng mellom yrkessykdommen og forsikredes helseplager samt økonomiske tap.

Nemnda bemerker at saken reiser bevismessige spørsmål, som best kan belyses ved muntlige parts- og vitneforklaringer i domstolen. På denne bakgrunn har nemnda kommet til at saken må avvises, da den anses uegnet for nemndas skriftlige saksbehandling, jf. vedtektene for Finansklagenemnda pkt. 4.1 bokstav d hvoretter en sak kan avvises fra nemndsbehandling dersom «saken ikke lar seg behandle uten at dette i særlig grad går utover klageorganets effektivitet» og lov om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker § 14 første ledd bokstav f. Det følger av Prop.32 L (2015–2016) under pkt. 10.6.1.3 at avvisningsregelen kan benyttes «der klageorganet ikke anser tvisten å være egnet for deres behandling, for eksempel på grunn av bevisspørsmål».

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Saken avvises.

Ved behandlingen deltok Birgitte Hagland (leder), Tonje Giertsen (bransjerepresentant), og Borgar Sandvik (forbrukerrepresentant).